

FCG.

KUNTA
LIITTO

KESTÄVÄ
KAUPUNKI

USO

Uuden sukupolven
organisaatiot

KUNTA
LIITTO

KESTÄVÄ
KAUPUNKI

FCG.

USO
Uuden sukupolven
organisaatiot

Uuden sukupolven organisaatiot -verkosto

Luottamushenkilösparraus 1.12.2021

@KL_uso

@FCG_Group

@kestavakaupunki

#USOkunnat

#kestäväkaupunki

Ohjelma

9.30-12 Aamupäivä (Kunta.tv)

- **9.30-9.35** Tilaisuuden avaus
 - Kehittämispäällikkö Jarkko Majava, Kuntaliitto
- **9.35-10.30** Keskustelu: Vaikuttavan ja eettisen luottamushenkilötyön toimintatavat ja käytännöt sekä vaikuttamisen areenat ja verkostot
 - Verkkopalveluiden kehityspäällikkö Tony Hagerlund, Kuntaliitto
 - Johtava asiantuntija Jouni Mutanen, FCG Finnish Consulting Group
 - Salon kaupunginvaltuuston 1. vpj Saija Karnisto-Toivonen
- **10.30-11** Luottamushenkilö ja kuntatalous
 - Erityisasiantuntija Olli Riikonen, Kuntaliitto
- **11-11.15 Tauko**
- **11.15-12** Mikä mietityttää? Kysy asiantuntijalta luottamushenkilönä toimimisesta
 - Lakiasiainjohtaja Juha Myllymäki, Kuntaliitto

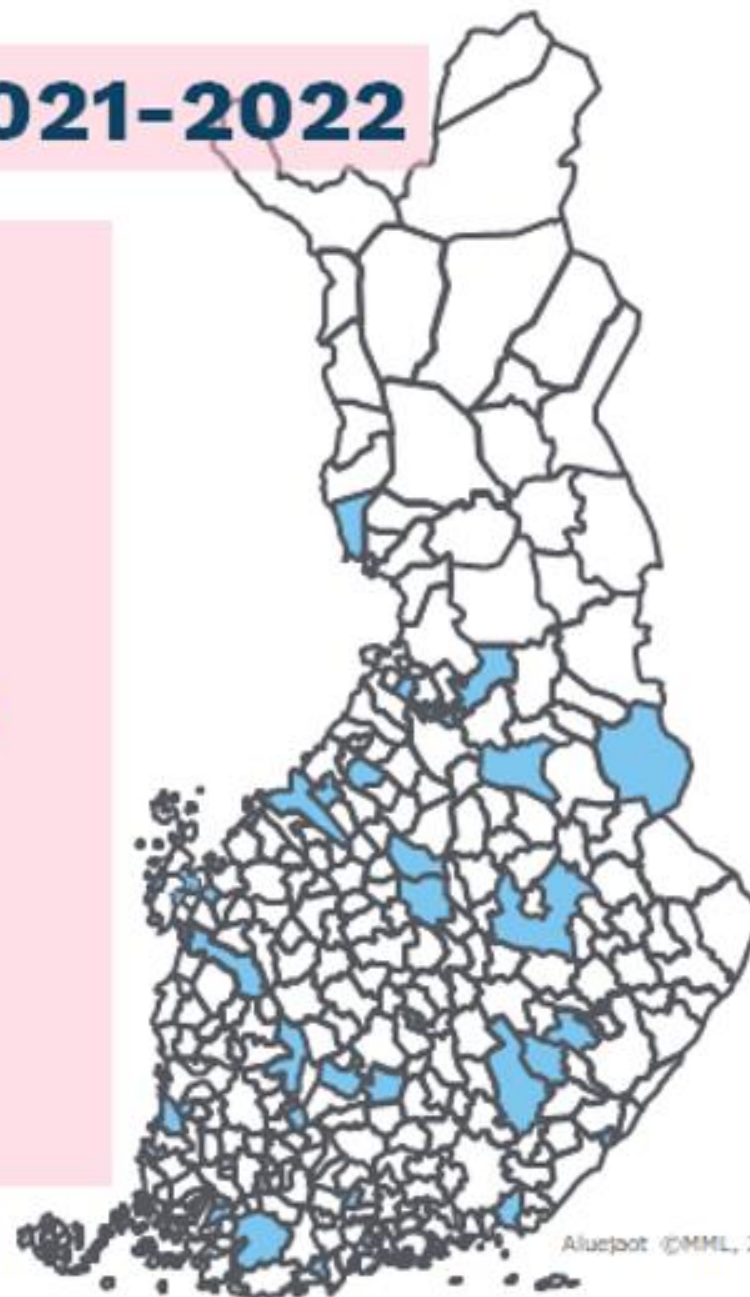
12-13 Lounastauko

13-14.30 Iltapäivän pienryhmäkeskustelut (Zoom)

Verkostokunnat 2021-2022

**Muurame
Nakkila
Orivesi
Ralslo
Rantasalmi
Riihimäki
Salo
Tornio
Sluntio
Tuusula
Utajärvi
Vaasa
Ylivieska
Ylöjärvi**

**Eurajoki
Hamina
Imatra
Juva
Kajaani
Kannus
Kuhmo
Kuhmolinen
Kokkola
Kuopio
Kurikka
Lempäälä
Lieto
Liminka
Mikkeli**

Päätöksenteon tueksi

**Tiedä
mistä
päättät**

**Maksutonta perustietoa kunnan toiminnasta
Luottamushenkilön rooli ja mahdollisuudet
Hyviä käytäntöjä, keskusteluja
Omien taitojen itsearviointitesti
Eri toimielinten verkkokoulutukset
Ajankohtaisia puheenvuoroja
Kuntakentän tärkeimmät uutiset**

www.kuntaliitto.fi/kuntapaattaja

www.kommunforbundet.fi/kommunpolitikern

Keskustelu: Vaikuttavan ja eettisen luottamushenkilötyön toimintatavat ja käytännöt sekä vaikuttamisen areenat ja verkostot

Johtava asiantuntija Jouni Mutanen, FCG Finnish Consulting Group
Verkkopalveluiden kehityspäällikkö Tony Hagerlund, Kuntaliitto
Salon kaupunginvaltuuston 1. vpj Saija Karnisto-Toivonen

Miten vaikutan luottamushenkilönä

Jouni Mutanen
Johtava asiantuntija

FCG.

Yhteistyökyvyn ja luottamuksen merkitys

✓ Oma ehdotus

- ✓ Kyky esittää selkeät perustelut omalle ehdotukselleen on tärkeää.
- ✓ Jos oma agenda on aina tärkein, vaikutusmahdollisuudet ovat heikot. ”On kysymys meistä, ei minusta.”
- ✓ Pitäisi olla valmius muuttaa tarvittaessa omaa mielipidettään.

✓ Hyvä vuorovaikutus ja toimivat keskusteluyhteydet

- ✓ On tärkeää kuunnella keskustelukumppania ja ymmärtää myös hänen näkemyksensä. Ei tarvitse olla samaa mieltä, mutta on paikallaan olla fiksusti eri mieltä
- ✓ Keskusteluyhteydet on tärkeää pitää toimivina joka suuntaan: oman ryhmän sisällä, muihin poliittisiin ryhmiin ja johtaviin viranhaltijoihin.
- ✓ ”Keskustele tiukassakin paikassa niin, että voit aina soittaa jo seuraavana päivänä.”
- ✓ Luottamuksen merkitystä ei voi korostaa liikaa. Omalla toiminnallasi joko rakennat tai nakerrat luottamusta.

Vaikuttamisen paikkoja

✓ Oma ryhmä

- ✓ Asioihin voi vaikuttaa ennen kaikkea oman ryhmän kautta.
- ✓ Eryteisesti uudelle luottamushenkilölle tämä on tärkein vaikuttamisen paikka.
- ✓ Oman ryhmänkin sisällä voi olla erilaisia näkemyksiä, joista lähtien haetaan yhteistä ratkaisua.
- ✓ Kunnanhallituksella on keskeinen asema. Jos et kuulu kunnanhallituksen pöytäkuntaan, voit vaikuttaa lähinnä vain oman ryhmän kautta.

✓ Muut poliittiset ryhmät

- ✓ Ennakkoluuloton asenne: kunnallispolitiikassa voi todennäköisesti tehdä yhteistyötä kaikkien ryhmien kanssa.
- ✓ Jos sinut tunnetaan luotettavana, asioihin perehtyvänä, johdonmukaisena ja yhteistyökyisenä, vaikutusmahdollisuutesi ovat hyvät.

Vaikuttamisen paikkoja

✓ **Seminaarit, iltakoulut ja muut yhteistyöfoorumit**

- ✓ Kun isoja asioita työstetään luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdon yhteisissä seminaareissa, siinä avautuu vaikuttamisen paikkoja. Näissä tilaisuuksissa tulee usein myös luontevia keskustelun mahdollisuuksia kunnan viranhaltijajohdon kanssa.
- ✓ Kannattaa tulla hyvin valmistautuneena ja osallistua keskusteluun selkeillä ja perustelluilla puheenvuoroilla.
- ✓ Oma puheenvuorosi saa vastakaikua helpommin, jos osoitat kuunnelleesi muiden näkemyksiä.

✓ **Valtuustoaloitteita kannattaa käyttää harkiten ja vastuullisesti**

- ✓ Jos haluat edistää aloitteellasi asiaa, viisasta voi olla soittaa viranhaltijalle, kertoa omista ajatuksistasi ja kuunnella viranhaltijan näkemyksiä.

✓ **Varoituksen sana**

- ✓ Hakeutuminen kärkeviin vastakkainasetteluihin kunnanhallituksen puheenjohtajan tai kunnanjohtajan kanssa voi tuoda näkyvyyttä ja jopa ääniä. Omat mahdollisuudet vaikuttaa se todennäköisesti romuttaa.

Luottamushenkilöt viestimässä kunnan edustajina sekä sosiaalisessa mediassa

Tony Hagerlund @TonyHagerlund

Mitä on tulossa?

- 1. Kunnan rooli viestijänä.**
2. Luottamushenkilönä sosiaalisessa mediassa.
3. Kaiken sen, mitä viestinnästä tiedän, kiteyttäminen yhteen kalvoon.

Viestintä on osa kunnan toimintaa

- Kunnan viestintää säädetään myös lailla.
- Hyvä viestintä on hyvää palvelua.
- Viestintä on myös johtamista – ei voi johtaa ellei viesti.

Viestintä on muuttunut

Julkisuus,	Informaatio, vai	Vuorovaikutus?
Onko viestinnän tarkoitus täyttää viranomaisen velvollisuudet,	vaikuttaa kuntalaisen toimintaa, vai	aktivoida ja antaa vaikutusmahdollisuuksia?
Onko kuntalainen kohde,	asiakas vai	asiantuntija?
Onko viestintä lakisääteinen pakko,	palvelun apuväline vai	osa palvelun kehittämistä?
Kuka määrittää viestinnän tarpeen: viranomainen,	palveluorganisaatio vai	kuntalainen?

Kaikki viestivät!

- **Kuntalaki painottaa vuorovaikutusta.** Kuntalaisille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa asioiden valmisteluun.
- **Kuntalaki velvoittaa viestimään kunnan kaikesta toiminnasta** riippumatta siitä, miten toiminta on käytännössä organisoitu.
- **Saavutettavuuslaki** asettaa konkreettisia vaateita verkkopalveluille.
- **Viestintä on mahdollisuus.** Vuorovaikutus tarjoaa ideoita, näkökulmia ja resursseja. Hyvinvoinnin ja elinvoiman kehittämisessä tarvitaan viestintä- ja markkinointiosaamista.
- **Kaikki viestivät koko ajan.** Sosiaalisen median rooli kasvaa koko ajan. Muutos ja uudet välineet haastavat vuorovaikutukseen koko kuntaorganisaation. Kuntalaista ei välttämättä kiinnosta roolit tai sijainnit organisaatiossa.

Roolit selkeäksi

- Käytännön viestintävastuu on johdolla ja viestintähenkilöstöllä.
- Jos kunnalla on viestinnän ammattilainen, hän mukaan johtoryhmään ja ”strategisen tason kumppaniksi”.
- Poliittisten päättäjien rooliin kuuluu visiointi ja kommentointi omasta näkökulmastaan. Luottamushenkilö edustaa roolissaan myös kuntaa. Etenkin päätöksenteon avoimuus on pitkälti luottamushenkilöiden tontilla.
- Puheenjohtajat ja toimiva johto yhdessä ja ennalta sopien suurten muutosten viestijöinä.
- Jokainen organisaation jäsen on viestijä omassa työroolissaan.
- Viestinnän vastuista ja järjestelyistä voidaan määrätä hallintosäännössä, konserniohjeissa ja viestintäohjeissa.

Viestintä lähtee sisäisestä viestinnästä

- **Hyvin hoidettu henkilöstöviestintä on välttämätöntä** tulokselliselle toiminnalle ja työelämän laadun kehittämiseksi.
- Kuntalaki korostaa hallituksen vastuuta henkilöstöasioista, myös viestinnällisesti.
- **Luottamushenkilö on myös työnantaja** ja motivoi henkilöstöä toiminnallaan.
- Käytännön arkityössä **esimiesten rooli on keskeinen** tiedon välittämisessä ja keskustelun käynnistämisessä.
- **Viestintä on tehokkainta kasvokkain.**

Luottamushenkilönä mediassa ja somessa

Luottamushenkilönä sosiaalisessa mediassa

- On monelle osa normaalia tekemistä – lomittuu arkeen.
- On ”matalan kynnyksen väline” keskustella ja olla tavoitettavissa.
- Some-presenssi alkaa olla osa luottamustehtävien hoitamista.
- Nuoremmat sukupolvet häkeltyvät jos ei toimita somessa

Luottamushenkilöiden uusi rooli?

- Kunnan asioiden välittäjä?
- Kuntalaisten kysymyksiin ja keskusteluun vastaaja?
- Uusien ideoiden (julkisuuteen) esittäjä?
- Keskeneneräisten ideoiden testaaja?

Heikki Hakala @HeikkiHakala3 · Apr 9, 2019

Tilannetta kartoitetaan jäiden lähdön jälkeen ja tehdään tulevastakin kesästä taas hyvä uintikesä

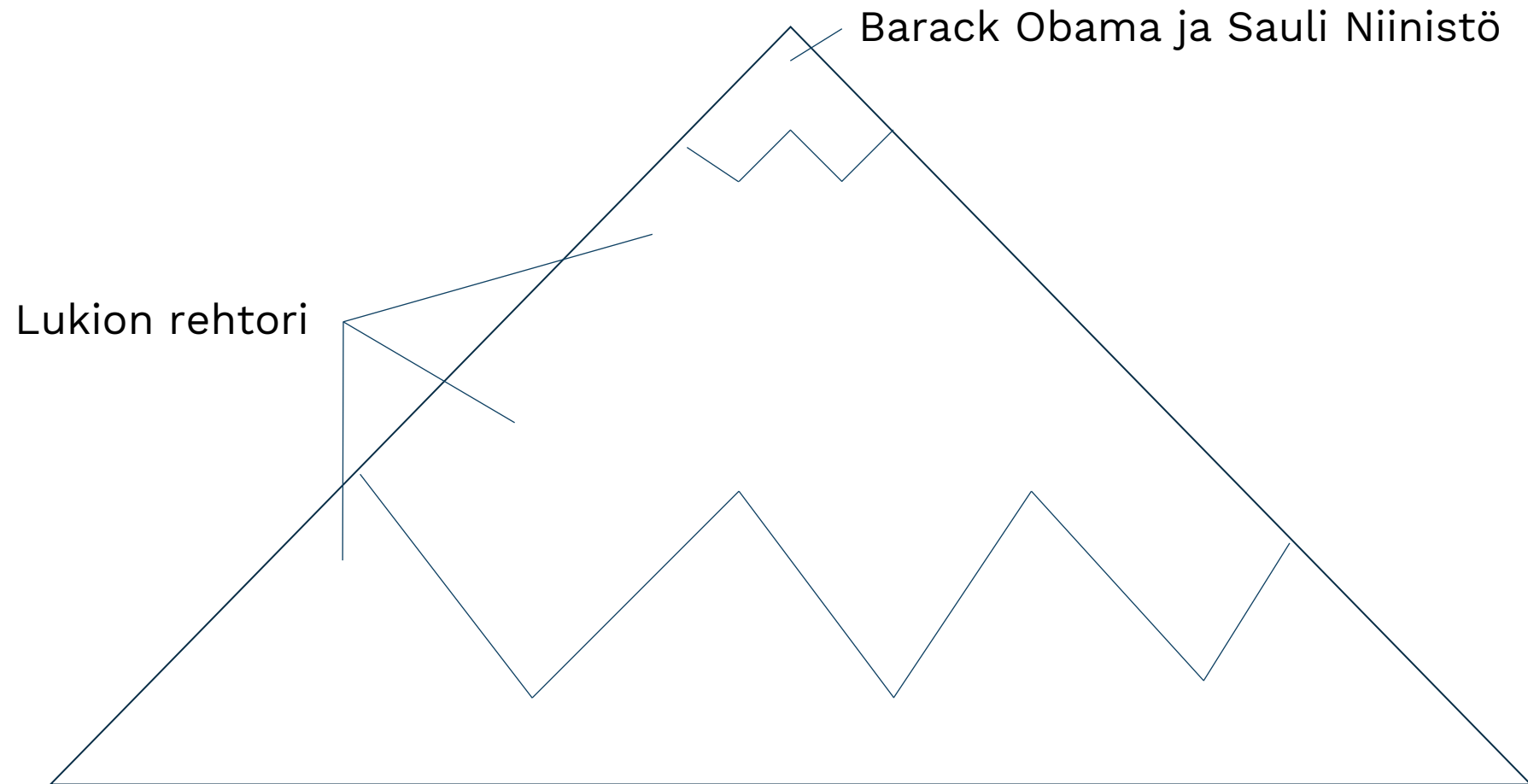

Lempäälän kunnan tiedote 8.4.2019 Lempoisten Uimalan norovirustilant...
Lempäälän kunta on neuvotellut Pirtevan ympäristöterveydenhuollon
valvontayksikön kanssa 4.4.2019 Lempoisten Uimalan ...
lempaala.fi

Luottamushenkilöllä on huomattavasti enemmän rooleja

- Sama kuin äsken, lisäksi...
- Triplarooli: kunnan edustaja (etenkin hallitus tai puheenjohtajuus), puolueen edustaja, oma itsensä.
- Plussapuolella: tarjoaa mainion keinon pitää yhteyttä.
- Miinuspuolella: aika ei riitä, ajoittain kuluttavaa.

Roolit ja niiden rajat

Paikallismedia on haasteiden edessä

- Paikallismediat ovat ongelmassa: paikallisten juttujen määrä vähenee.
- Maakuntalehdet tarttuvat aiheisiin vaihtelevasti.
 - Teidän mielestänne iso asia ei kenties lehteen päädy, ja pikkujuttu päättyy.
- Toimittajat ovat entistä useammin generalisteja.
- Googlen mainosmyynti on samalla tasolla kuin kaikkien maailman lehtien nettimainosmyynti.
 - Ison jätit työntyvät myös paikalliseen arkeen.
- Lopputulos: omaa, paikallista näkyvyyttä painetuissa lehdissä on tarjolla vähemmän.

Sosiaalinen media on noussut siihen rinnalle

- Kanava **yhteiskunnallisen keskustelun ymmärtämiseen.**
- Paikka, **missä asukkaat ja sidosryhmät ovat** ja keskustelevat.
- Olemalla läsnä somessa voi **vaikuttaa julkiseen keskusteluun** ja tehdä avauksia median suuntaan.
- Somessa voi myös vaikuttaa siihen, **miten oma kunta nähdään** – niin ”ajatusjohtajana”, työnantajana kuin palveluntarjoajana.
- Some mahdollistaa **suoran ja reaaliaikaisen palautteen.**
- Ryhmien merkitys kasvaa Facebookissa.
- Kyseessä on myös potentiaalinen aikasyöppö: valinnat tarpeen.

Miten luottamushenkilönä on osa kunnan viestintää?

- Voi nostaa esille muuta kunnan viestintää.
 - Voi avata päätöksentekoa – etenkin omalla tontilla olevaa päätöksentekoa.
 - On työnantajan edustaja.
 - Viestii ilmapiiristä (maine).
-
- Samaa mieltä ei tietenkään tarvitse olla. Mutta se, miten on eri mieltä, vaikuttaa mielikuviin.

Loppu lähestyy

Viestimisen kultainen kolmisääntö!

1. Ketään ei kiinnosta,
2. juuri kukaan ei ole kuullut asiastasi vielä kertaakaan, ja
3. jos joku on asiasta kuullut, on asian jo unohtanut.

Kiitos.

Tony Hagerlund

050 526 2158

tony.hagerlund@kuntaliitto.fi

@TonyHagerlund

www.kuntaliitto.fi

**KUNTA
LIITTO**

Luottamushenkilö vaikuttajana

USO 1.12.2021

Miksi sinua kuunnellaan?

1. Asiantuntemus
2. Argumentaatio
3. Asema

Toverit antavat, toverit ottavat

1. Oman ryhmän tuki
2. Puoluerajat ylittävä verkosto
3. Suorat ja keskustelevat välit virkajohtoon
4. Luottamuksellinen suhde paikalliseen mediaan

1. Tutustu valtuustokollegoihin. Harva meistä on sellainen kuin julkisuuden tai sosiaalisen median kautta saattaisi kuvitella.
2. Kunnioita erilaisia mielipiteitä. Yhteiseen päämäärään voi olla monta polkua, politiikassa nämä polut erottuvat.
3. Käytä aikaa keskusteluun kuntasi viranhaltijoiden kanssa. He ovat monessa kohdin tärkein selkänojasi.
4. Perehdy päätettäviin asioihin, näin pärjät keskusteluissa eri areenoilla.

Keskustelua ja kommentteja

Luottamushenkilö ja kuntatalous

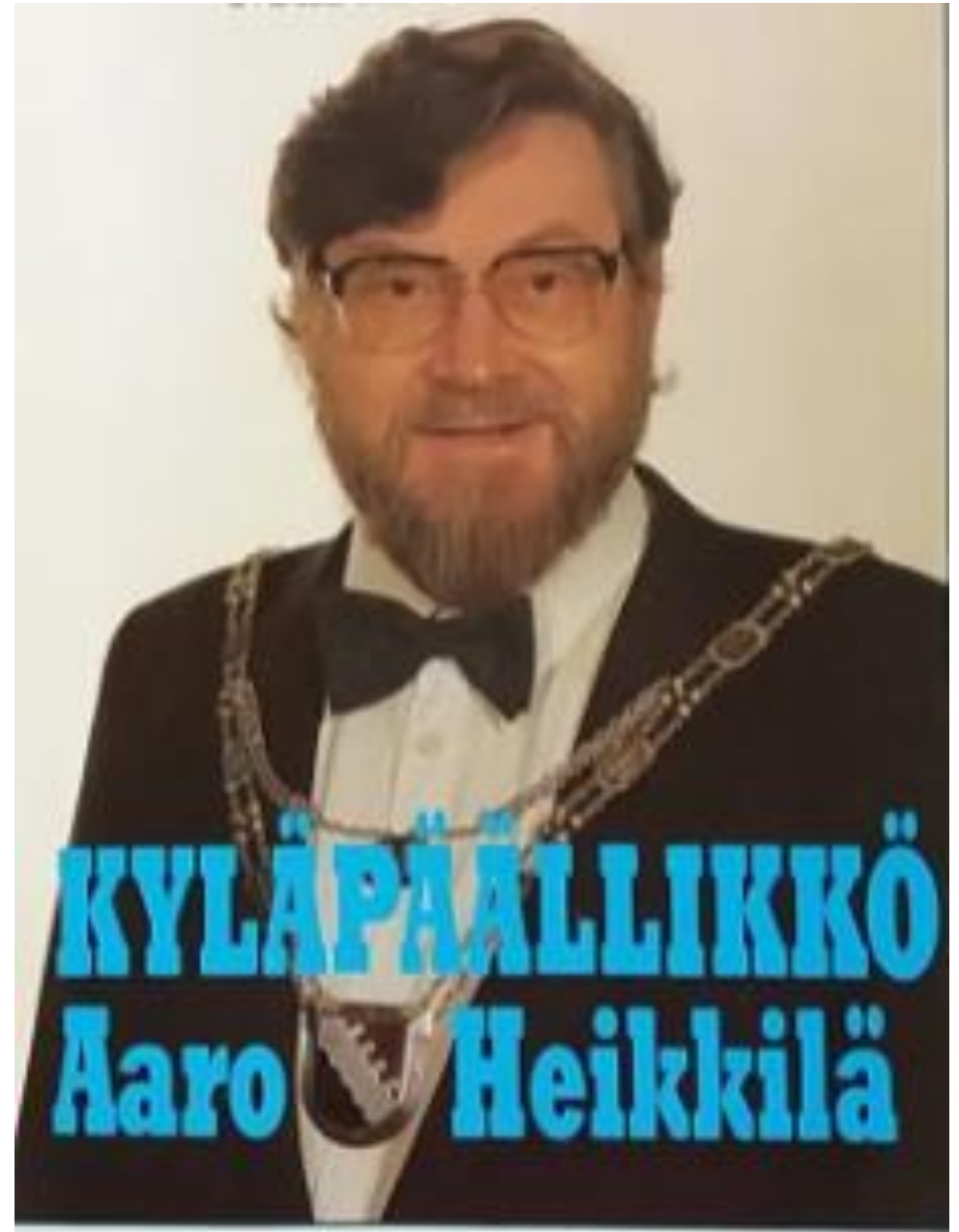
Erityisasiantuntija Olli Riikonen,
Kuntaliitto

Luottamushenkilö ja kuntatalous

USO-sparraustilaisuus 1.12.2021

Olli Riikonen

**”Luottamus-
henkilön
tärkein
tehtävä on
luottaa”**

Sisältöön liittyvä ennakkovaroitus

- Koko kuntatalous puolella tunnissa on mahdottomuus, en varmasti vastaa kaikkien odotuksiin
- Jotkut viestini saattavat ärsyttää, syyttäkää siitä alustajaa, Kuntaliitto ei ole syyllinen, eikä vastuussa
- Puheenvuoro perustuu varsin pitkäaikaiseen kuntajohtajakokemukseen, joka ei ole kuitenkaan täydellinen
- Voi myös olla, että esityksen piilotettu opetussuunnitelma on tehdä teistä kuntajohtajan kannalta hyviä ja mukavia luottamushenkilöitä, mutta kannattaa muistaa vastuu äänestäjille ja kuntalaisille
- Ydinsisältönä avata muutama kuntatalouden tunnusluku ja niiden merkitys

Historiallinen valtuustokausi kuntataloudenkin näkökulmasta

- Sote lähtee 2023, talouden rakenne muuttuu, veroprosentit romahtavat ja valtionosuusjärjestelmä kääntyy uuteen asentoon
- Työllisyyspalvelut tulevat kunnille uutena tehtävänä 2024 – rahoitusmalli vielä työn alla, mutta mittaluokka on merkittävä

Mitä kuntapäättäjän pitää tietää ja ymmärtää kuntataloudesta?

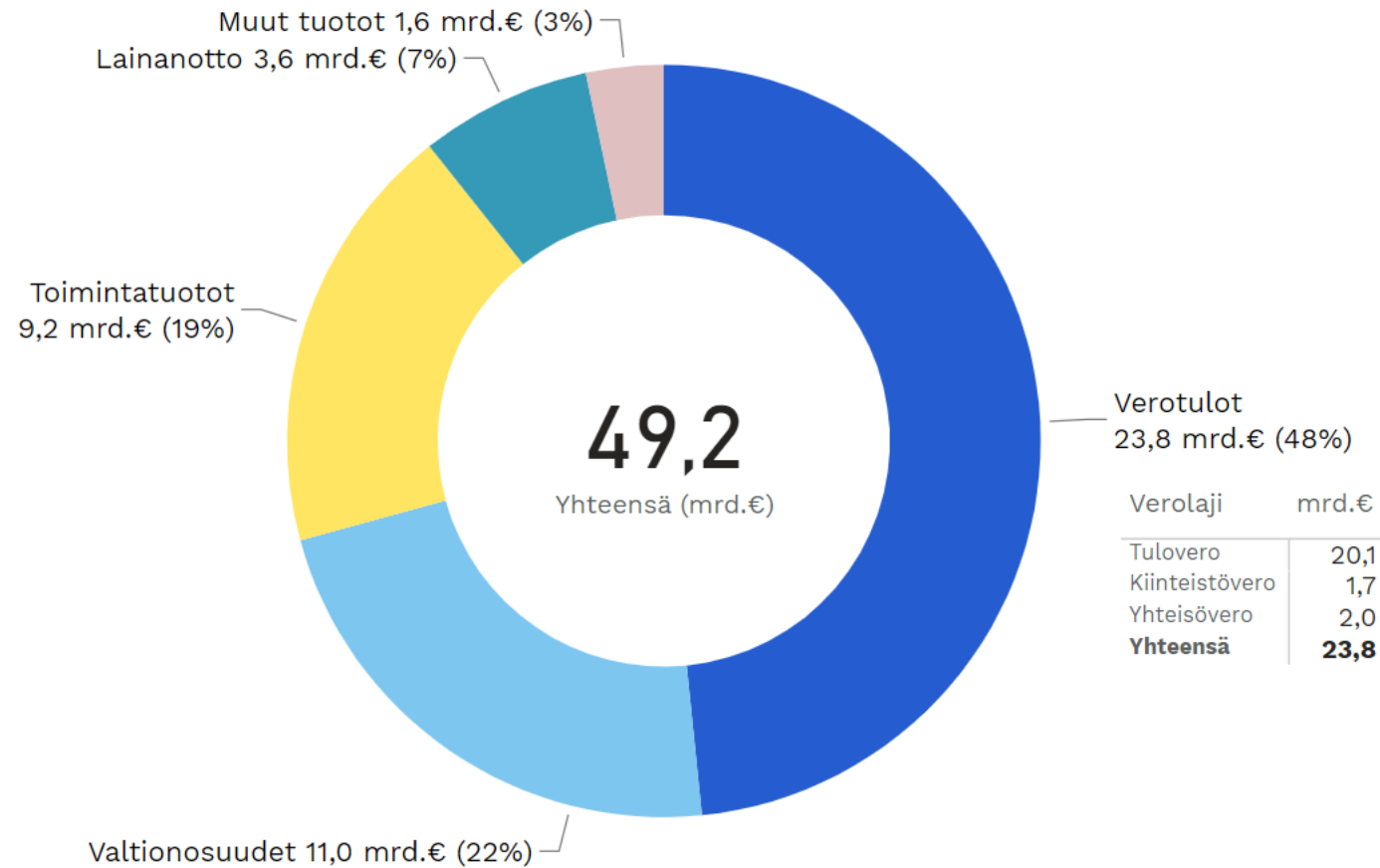
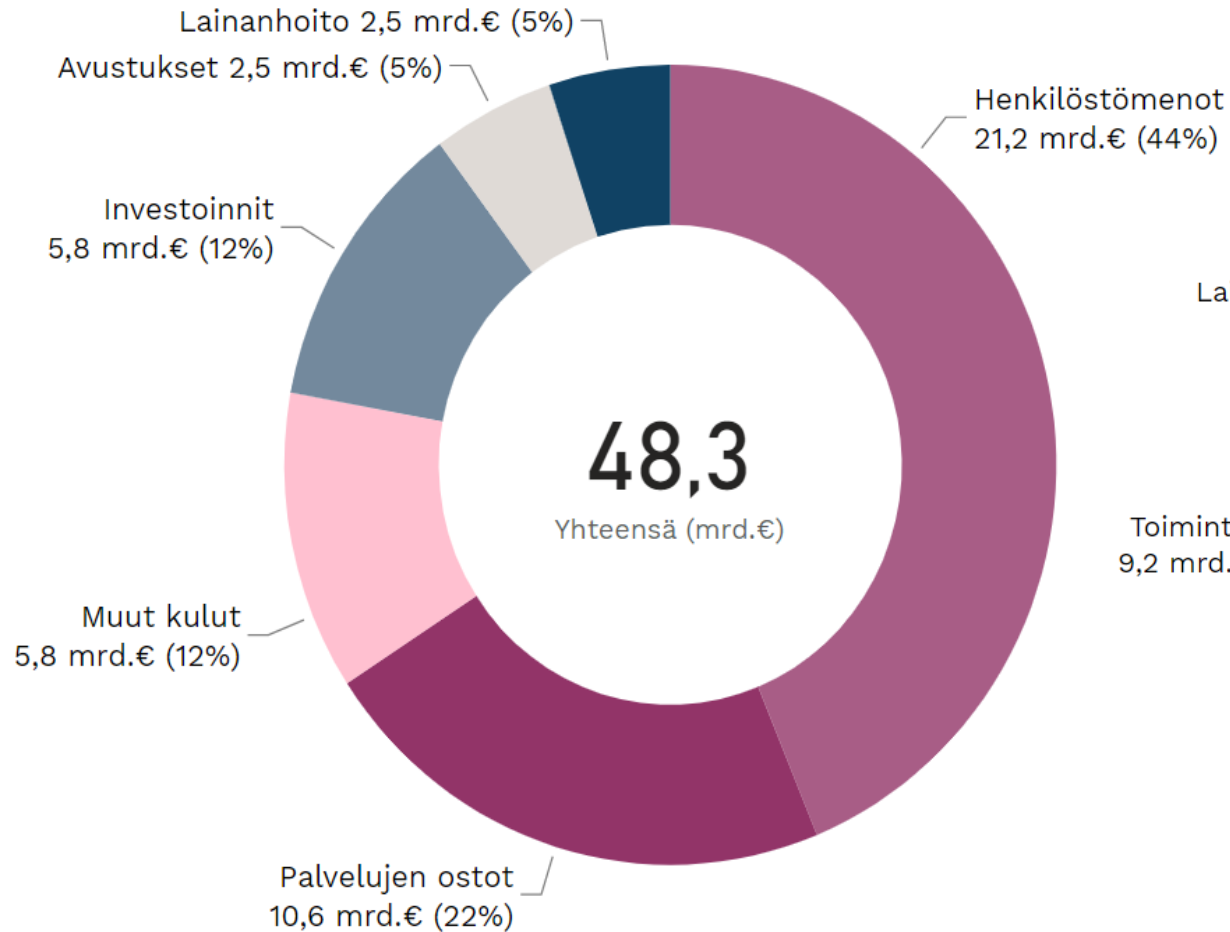
(lista ei ole täydellinen ja on alustajan omasta päästä)

- Talous liittyy kaikkeen toimintaan ja talous on seurausta toiminnasta, eivät erillisiä todellisuuksia
- Raha ei ole arvo sinänsä, mutta lähes jokainen arvovalinta voidaan mitata rahassa
- Mittakaava ja tärkeimmät luvut – suhteellisuudentaju – paljonko on paljon, kun kuntataloudesta puhutaan
- Paljonko veroprosentti tuottaa, yhteisövero kertyy yritystyöpaikoista ja metsäerästä, mikä on valtionosuuksien kokonaismäärä
- Tuloslaskelman ja rahoituslaskelman lukeminen - tunnusluvut
- Virkamiesten ja poliittisten päättäjien roolit – faktat vs. arvot, keinot vs. tavoitteet – ei mennä toisten tontille, pidetään selvä työnjako

Ja vielä muuta muistettavaa

- Oma kunta vs. verrokki
- Yksittäinen vuosi vs. pitkät linjat
- Tärkeät linjavalinnat vs. pikkunippelit
- Sooloilu vs. joukkuepeli
- Ennusta vähemmän, ennakoi, varaudu ja suunnittele enemmän
- Kunnassa ja kuntataloudessa kvartaalia tärkeämpi aikajänne on neljännesvuosisata – kunta ei tee konkurssia
- ”Ongelmien määrä on vakio, aiheet vain vaihtelevat” – ja niiden vakavuusasteet eli suhteellisuudentaju hyvä säilyttää
- ”Kritiikki ilman vaihtoehtoa on kiusaamista” – älä etsi vain epäkohtia, tarjoa ratkaisuja

Kuntien ja kuntayhtymien menot ja tulot 2020

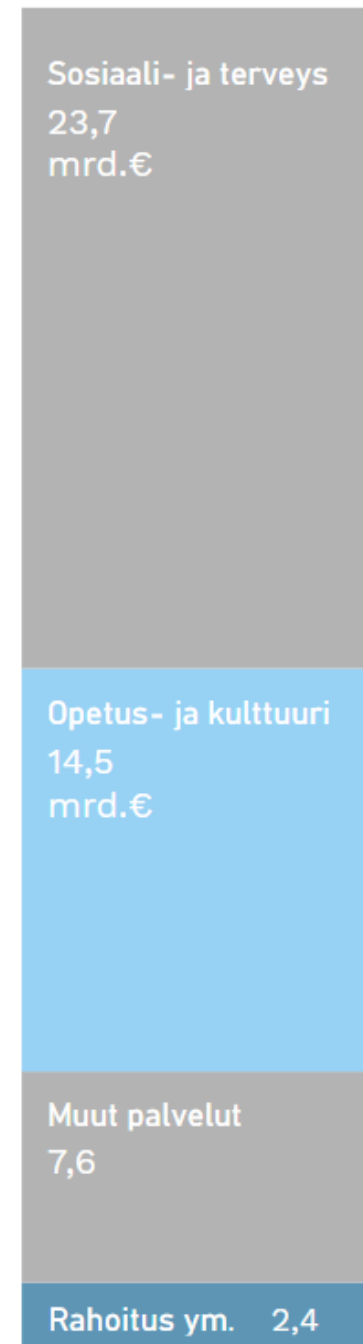

Kuntien ja kuntayhtymien talous vuonna 2020

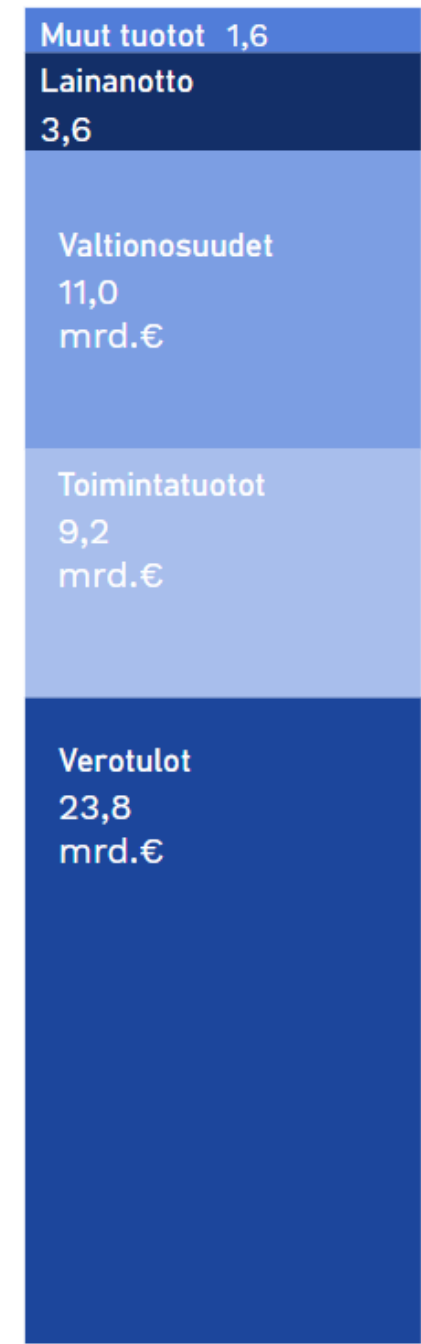
Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset menot ja tulot.

Menot

Tehtävittäin

Tulot

Mitä kunnan tuloslaskelma ja rahoituslaskelma pitävät sisällään?

Ja mitä niistä pitäisi ymmärtää
(yksi tulkinta, voi olla muitakin)

Taulukko 3. Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut, kaikki kunnat. Lähde: Tilastokeskus.

	2019 milj. €	2018 milj. €
Toimintakulut yhteensä	-38 066	-37 086
Toimintatuotot yhteensä	7 236	7 535
Valmistus omaan käyttöön	331	312
Toimintakate	-30 499	-29 240
Verotulot	23 018	22 428
Valtionosuudet	8 677	8 496
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut	-164	-166
Korkotuotot	233	244
Muut rahoituskulut	-40	-82
Muut rahoitustuotot	523	395
Vuosikate	1 748	2 075
Poistot ja arvonalentumiset	-2 317	-2 203
Satunnaiset kulut	-10	-26
Satunnaiset tuotot	404	46
Tilikauden tulos	-175	-108
Tilinpäätössiirrot	32	59
Tilikauden yli-/alijäämä	-142	-49
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/toimintakulut, %	19	20
Vuosikate/poistot, %	75	94
Vuosikate, €/as	316	376
Asukasmäärä	5 525 292	5 517 919

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut, kaikki kunnat 2018 ja 2019

Lähde: Kuntatalous – monen muuttujan summa

Kunnan tuloslaskelman tärkeimmät luvut

Tuloslaskelman erä	Manner-Suomi 2020 keskimäärin €/as.	Mitä se on?
Toimintatuotot	1.251	Myynti- ja maksutuotot, tuet, avustukset yms.
Toimintakulut	6.982	Käyttötalouden kaikki menot (ei investointeja ja lainojen lyhennystä)
TOIMINTAKATE	-5.731	Kunnan toiminnan tuottama tappio = katettava verorahoituksella (verot ja valtionosuudet)
Verotulot	4.329	Kunnallisvero + kiinteistövero + osuus yhteisöverosta
Valtionosuudet	2.000	Peruspalveluiden valtionosuus + veromenetyksen kompensatio + opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus
Rahoitustuotot/-kulut	85	Korkokulut +-, osinkotuotot +
VUOSIKATE	740	Käyttötalouden tulos, jolla pitäisi kattaa lainojen lyhennyksiä ja investointeja -> ks. rahoituslaskelma
Poistot	-436	Omaisuuksien <i>laskennallinen</i> kuluminen, ei todellista rahan menoa (vrt. yksityistalous)
TILIKAUDEN TULOS	319	=vuosikate-poistot, Huom! Tulos ei tarkoita kunnan tilille vuoden päätteeksi jäävää plussaa tai miinusta!

Rahoitus- laskelma ja sen tunnus- luvut

**Lähde: Kuntatalous
– monen muuttujan
summa**

Taulukko 4. Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut, kaikki kunnat. Lähde: Tilastokeskus.

	2019 milj. €	2018 milj. €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 748	2 075
Satunnaiset erät, netto	394	20
Tulorahoituksen korjauserät	-839	-516
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 062	-3 668
Rahoitusosuudet investointeihin	139	125
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 177	746
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 447	-1 219
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisen lisäykset	-431	-262
Antolainasaamisten vähennykset	494	216
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 783	-1 827
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 838	2 265
Lyhytaikaisten lainojen muutos	633	149
Oman pääoman muutokset	2	-5
Muut maksuvalmiuden muutokset	-162	375
Rahoituksen rahavirta	1 591	911
Rahavarojen muutos	144	-307
- Rahavarat 1.1.	4 950	5 230
+ Rahavarat 31.12.	5 093	4 923
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran 5 vuoden kertymä, €	-3 127	-1 735
Investointien tulorahoitus, %	45	59
Laskennallinen lainanhoitokate	0,77	0,99
Kassan riittävyys, pv	42	42
Asukasmäärä	5 525 292	5 517 919

Rahoituslaskelman tärkeimmät erät

- Vuosikate = verorahoitus (verotulot + valtionosuudet) – käyttötalousmenot (netto)
- Investointimenot = rakennukset, tiet, viemäriverkot, liikuntapaikat, jotka kirjataan taseeseen ja määritetään poistoaika -> tuloslaskelmassa vaikutus tilikauden tulokseen poistojen kautta
- Toiminnan ja investointien rahavirta => mitä jää lainojen lyhentämiseen? Täytyykö ottaa uutta velkaa?
- Lainojen lyhennykset / lisäykset = yleensä investointien rahoittamiseen otettujen lainojen vaikutus kunnan kassaan
- Nämä erät yhteen laskemalla selviää, onko kunnan kassassa vuoden (tilikausi/varainhoitovuosi) päättyessä enemmän vai vähemmän rahaa kuin vuoden alkaessa.

Yksityistalouden ajattelumalli vrt. kuntatalous

- Ei mitään tulos- ja rahoituslaskelmia poistoista puhumattakaan, vaan ”kassavirta”
- Tärkeysjärjestys:
 - Palkat yms. säännölliset tulot
 - Lainojen lyhennykset
 - Kuukausittaiset kulutusmenot (asuminen, ruoka, liikenne, harrastukset...)
 - Kestokulutusmenot (vaatteet, kengät)
 - Investoinnit (asunto, ajoneuvot, kodinkoneet, harrastusvälineet)
 - Satunnaiset tulot (käytetyn/turhan tavarahan myyminen yms.)
 - Satunnaiset / harkinnanvaraiset menot (lomailu, matkustelu)
- Säästäminen = rahaa siirretään ”jemmaan”/jää yli pakollisten menojen jälkeen (vrt. säästäminen kuntataloudessa)

Parhaat linkit kuntatalouden tilastoihin

- [Kuntien talouden tunnuslukuja](#)
- [Kuntien palvelutuotannon kustannuksia](#)
- [Kuntien kustannusrakenne](#)
- www.kuntaliitto.fi/talous
- www.kuntaliitto.fi/talous/kuntatalouden-tilastot/menot-ja-tulot
- www.kuntaliitto.fi/talous/verotus
- www.kuntaliitto.fi/talous/valtionosuudet
- [Kuntien avainluvut](#) (Tilastokeskus)
- [Kuntien tilinpäätöskortti](#) (VM, joka kunnan tulos- ja rahoituslaskelmatiedot 2018-20)
- Tutkikuntia.fi (Valtiokonttorin kuntataloustilastot)

Esimerkkejä hyödyllisistä tilastoista

Löytyvät siis edellisen sivun linkkien takaa

Kuntien ja kuntakonsernien talouden tunnuslukuja vuodelta 2020

Lähde: Tilastokeskus 10.9.2021

Jos kunnalta ei ole saatavilla konsernitilinpäätöksiä, on käytetty peruskunnan tunnuslukuja (merkitty punaisella)

	Tuloslaskelman tunnusluvut:																						Rahoituslaskelm.					
Kunta	Asukas- luku 31.12. 2020	Tulo- vero- % 2020	Toimintatuotot, €/as.		Toimintakulut, €/as.		Toimintatuotot %:a toiminta- kuluista		Toimintakate, €/as.		Vero- tulot	Valtionosuudet €/as.		Verorahoitus yhteensä, €/as.		Vuosikate, €/as.		Poistot ja arvön- alentumiset, €/as.		Vuosikate %:a poistoista		Tilikauden tulos, €/as.		Investointien oma- hankintamenot €/as.				
			Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	€/as. Kunta	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni	Kunta	Kon- serni			
Koko maa	5 533 793	19,96	1 251	4 792	6 976	10 045	18,1	47,7	-5 667	-5 237	4 326	1 996	2 215	6 322	6 541	739	1 250	435	849	170	147	319	423	749	1 627			
Manner-Suomi	5 503 664	19,97	1 251	4 806	6 982	10 064	18,1	47,8	-5 673	-5 242	4 329	2 000	2 220	6 329	6 549	740	1 253	436	851	170	147	319	424	750	1 631			
Vuosi 2019, Koko maa	5 525 292	19,87	1 310	4 859	6 889	9 968	19,2	48,7	-5 520	-5 097	4 166	1 570	1 776	5 736	5 942	316	812	419	812	75	100	-32	61	710	1 581			
minimi	101	16,50	273	570	4 706	5 151	4,4	11,1	-10 078	-9 690	2 329	425	425	4 375	4 375	-583	-327	129	265	-295	-114	-950	-1 059	13	72			
maksimi	656 920	23,50	5 145	12 302	12 198	19 709	43,5	68,9	-4 045	-3 686	6 800	6 356	6 649	10 740	10 740	4 897	2 714	1 723	2 243	1 715	378	12 211	11 339	5 722	6 206			
Akaa	16 391	22,25	1 725	5 147	6 842	10 392	25,2	49,5	-5 115	-5 213	3 914	2 239	2 410	6 153	6 324	1 067	1 123	351	535	304	210	716	588	969	1 183			
Alajärvi	9 419	21,75	4 612	7 455	11 262	13 920	40,9	53,6	-6 650	-6 452	3 141	4 102	4 319	7 243	7 460	600	997	381	667	158	149	219	329	567	907			
Alavieska	2 517	22,00	984	6 585	7 290	13 066	13,5	50,4	-6 306	-6 481	3 066	4 013	4 342	7 079	7 407	783	934	280	415	280	225	503	518	417	732			
Alavus	11 332	21,25	998	6 506	7 533	12 572	13,3	51,8	-6 508	-6 023	3 095	3 806	3 806	6 901	6 901	457	901	356	713	128	126	101	188	593	1 008			
Asikkala	8 059	20,75	696	5 301	6 292	10 917	11,1	48,6	-5 596	-5 615	3 956	2 716	3 011	6 673	6 968	1 073	1 331	311	514	345	259	762	817	280	557			
Askola	4 878	21,50	843	3 557	6 270	8 773	13,4	40,5	-5 427	-5 216	4 194	2 040	2 040	6 233	6 233	846	1 040	439	613	193	170	407	427	711	881			
Aura	3 959	21,50	671	3 150	5 867	8 272	11,4	38,1	-5 196	-5 120	3 939	2 048	2 160	5 987	6 099	791	968	226	345	351	280	565	622	224	348			
Brändö	449	16,75	1 194	1 194	7 047	7 047	16,9	16,9	-5 853	-5 853	3 755	2 343	2 343	6 098	6 098	261	261	728	728	36	36	-468	-468	294	294			
Eckerö	958	18,50	1 039	1 039	6 468	6 468	16,1	16,1	-5 429	-5 429	3 069	2 865	2 865	5 934	5 934	502	502	382	382	131	131	120	120	896	896			
Enonkoski	1 369	21,00	1 120	7 666	7 719	14 364	14,6	53,4	-6 576	-6 698	3 391	4 196	4 624	7 587	8 015	1 097	1 394	419	579	262	241	679	820	201	562			
»	Kunnat aakkosjärj.		Kunnat maakunnittain				suurimmat ja pienimmät 1				suurimmat ja pienimmät 2				Kuntakoon mukaan				maakunnittain				seutukunnittain				(+)	

Kuntien palvelutuotannon nettokustannuksia vuonna 2020 (pl. Ahvenanmaa, sisältää liikelaitokset)

Lähde: Tilastokeskus 10.9.2021

Nettokustannukset =(Toimintakulut (ml. sisäiset erät) + Poistot ja arvonalentumiset + Vyörytyskulut) - (Toimintatuotot (ml. sisäiset erät) + Vyörytystuotot + Valmistus omaan kä

Kunta	Asukas- luku 31.12. 2020	Siitä:		Netto- käyttö- kustan- nukset yht. €/as.	Siitä: Sosiaali- ja terveys- toiminta yhteensä €/as.	siitä:										Opetus- ja kulttuuri- toiminta yhteensä €/as.	siitä:	
		0-6 v. %	65 v.- %			Lasten- suoja- lu+ muut lasten ja perh. palv., €/as. 1)	Ikäänty- neiden palvelut €/as. 2)	Vammais- ten palvelut €/as. 3)	Koti- hoito €/as. 4)	Työllis- tymistä tukeva toiminta €/as. 5)	Perus- terveyden- huolto yhteensä €/as.	siitä: Suun terveyden- huolto €/as.	Erikois- sairaan- hoito €/as.	Muu sosiaali- ja terv.- toiminta €/as. 6)	Varhais- kasvatus			
																	€/as.	€/0-6 v.
Manner-Suomi	5 503 664	6,6	22,7	6 109	3 632	284	483	365	216	102	672	90	1 334	175	2 077	537	8 181	
muutos 2019-2020,	0,2			2,8	4,0	6,5	2,4	1,0	8,2	12,3	7,1	6,0	1,4	11,9	0,3	-0,4	2,9	
Akaa	16 391	6,1	24,2	5 466	3 253	171	551	290	156	65	785	100	1 063	172	1 802	422	6 978	
Alajärvi	9 419	6,8	28,3	7 031	4 143	303	739	421	266	92	754	124	1 457	110	2 323	360	5 271	
Alavieska	2 517	7,7	24,9	6 586	4 154	196	781	327	262	2	963	131	1 306	317	2 028	482	6 226	
Alavus	11 332	7,1	28,7	6 864	4 354	264	838	248	337	7	869	132	1 643	148	1 991	440	6 242	
Asikkala	8 059	4,9	34,0	5 907	3 559	165	397	272	320	86	1 030	105	1 136	153	1 753	415	8 538	
Askola	4 878	7,3	20,2	5 866	3 248	249	438	441	201	81	478	78	1 201	160	2 210	425	5 856	
Aura	3 959	8,3	20,8	5 421	3 209	268	393	458	161	48	606	81	1 201	75	1 765	540	6 521	
Enonkoski	1 369	4,5	38,5	6 995	4 740	29	1 017	339	440	136	803	91	1 825	151	1 553	321	7 213	
Enontekiö	1 808	4,3	29,2	8 706	4 950	70	846	488	249	102	1 565	151	1 412	218	2 677	454	10 513	
Espoo	292 796	8,2	15,0	5 812	2 867	275	260	326	128	102	604	71	1 024	148	2 515	733	8 958	
Eura	11 483	6,1	28,4	6 151	3 740	323	584	437	226	51	752	94	1 269	98	1 913	468	7 651	
Eurajoki	9 452	6,7	26,2	7 061	3 907	367	597	463	293	16	707	106	1 288	176	2 239	566	8 490	
Evijärvi	2 408	5,7	29,6	7 686	4 519	282	618	274	610	87	618	77	1 654	375	2 299	347	6 051	
Kunnat aakkosjärjestyksessä Kunnat maakunnittain Maakunnittain Kuntakoon mukaan seutukunnittain + 1																		

www.kuntaliitto.fi/kustannusrakenne

[🏠](#) / [Tietotuotteet ja palvelut](#) / [Analyysit ja tietoaineistot](#) / Kustannusrakenne

- Kunnan talouden rakenne “mittakaavassa”
- Kokonaiseurot ja €/asukas
- Voit porautua tietoihin syvemmälle
- Vertailut valittuihin kuntiin

VERTAILU:

PERUSOPETUS

VALITSE VERTAILUKUNTA

TALLENNA

5001-10000 as, ka.	1069 e/as.
Laihia	1067 e/as.
Pohjanmaa, ka.	1049 e/as.
Koko maan keskiarvo	953 e/as.

Miten sote-uudistus muuttaa kuntien taloutta?

Kuntien ja hyvinvointialueiden rahoituslaskelmat | Soteuudistus

<https://youtu.be/AGnfw-nmNRI>

Kuntatalous - monen muuttujan summa | Kuntaliitto.fi

Kuntatalous - monen muuttujan summa

Tekijät
Kuntaliitto

Julkaisupäivä
2021

Category
[Talous](#)

Keywords
[talous](#) [taloussuunnittelu](#) [valtionosuudet](#) [tilinpäätökset](#) [talousarviot](#) [julkiset hankinnat](#) [Kuntakonsernit](#) [Oppaat](#)

Hinta
30.00€

[Tilaa](#)

- Kattava ja ajantasainen kokonaiskuva kuntatalouden rakenteesta
- Kunnan talousarvion valmistelu
- Miten luet tuloslaskelmaa ja rahoituslaskelmaa?
- Mistä kunnan tulot ja menot muodostuvat?
- 96 sivun paketti kuntatalouden ydinasioihin

Kuvaus

Tuotetiedot

Julkaisun tavoitteena on antaa selkeä, kattava ja ajantasainen kokonaiskuva kuntatalouden rakenteesta ja siihen vaikuttavista muutosvoimista.

Huomiota ei kiinnitetä vain kuntatalouden suoranaisiin tuloihin, menoihin tai rahoituksen riittävyyteen. Katsetta suunnataan myös näiden numeroiden taustalla vaikuttaviin keskeisiin muuttujiin, kuten väestökehitykseen. Samoin tarkastellaan sitä, miten kunnat toimenpiteillään hankinnat mukaan lukien voivat edistää yleistä elinvoimaa ja työllisyyttä. Tähän liittyy sekin, että kuntien on määrä saada vuonna 2024 järjestämisvastuulleen nyt valtion hoitamat uudistuvat työ- ja elinkeinopalvelut. Myös tämä muodostaa rahoitusratkaisuihin kuntatalouteen osin uuden muuttujan.

Muuttujien muuttuja on tällä kertaa kuitenkin etenemässä oleva sote-uudistus. Se muokkaa kuntatalouden rakenteita ennen kokemattomalla tavalla uusiksi. Käyttötalous puolittuu, mutta velat ja vastuut jäävät. Kuntakonsernien merkitys korostuu, niitäkin tässä julkaisussa käsitellään laajasti.

Yhteyttä saa ottaa

Olli Riikonen

Erityisasiantuntija

Elinvoima ja talous –yksikkö

oli.riikonen@kuntaliitto.fi

Puh. 050 477 5619

Twitter @RiikosenOlli

www.kuntaliitto.fi

Tauko, jatkuu klo 11.15

Olethan jo tutustunut uuteen Kuntapäättäjä-palveluumme?

kuntaliitto.fi/kuntapaattaja

Mikä mietityttää? Kysy asiantuntijalta luottamushenkilönä toimimisesta

Lakiasiaainjohtaja Juha Myllymäki,
Kuntaliitto

USO

1.12.2021

Juha Myllymäki, lakiasiain johtaja

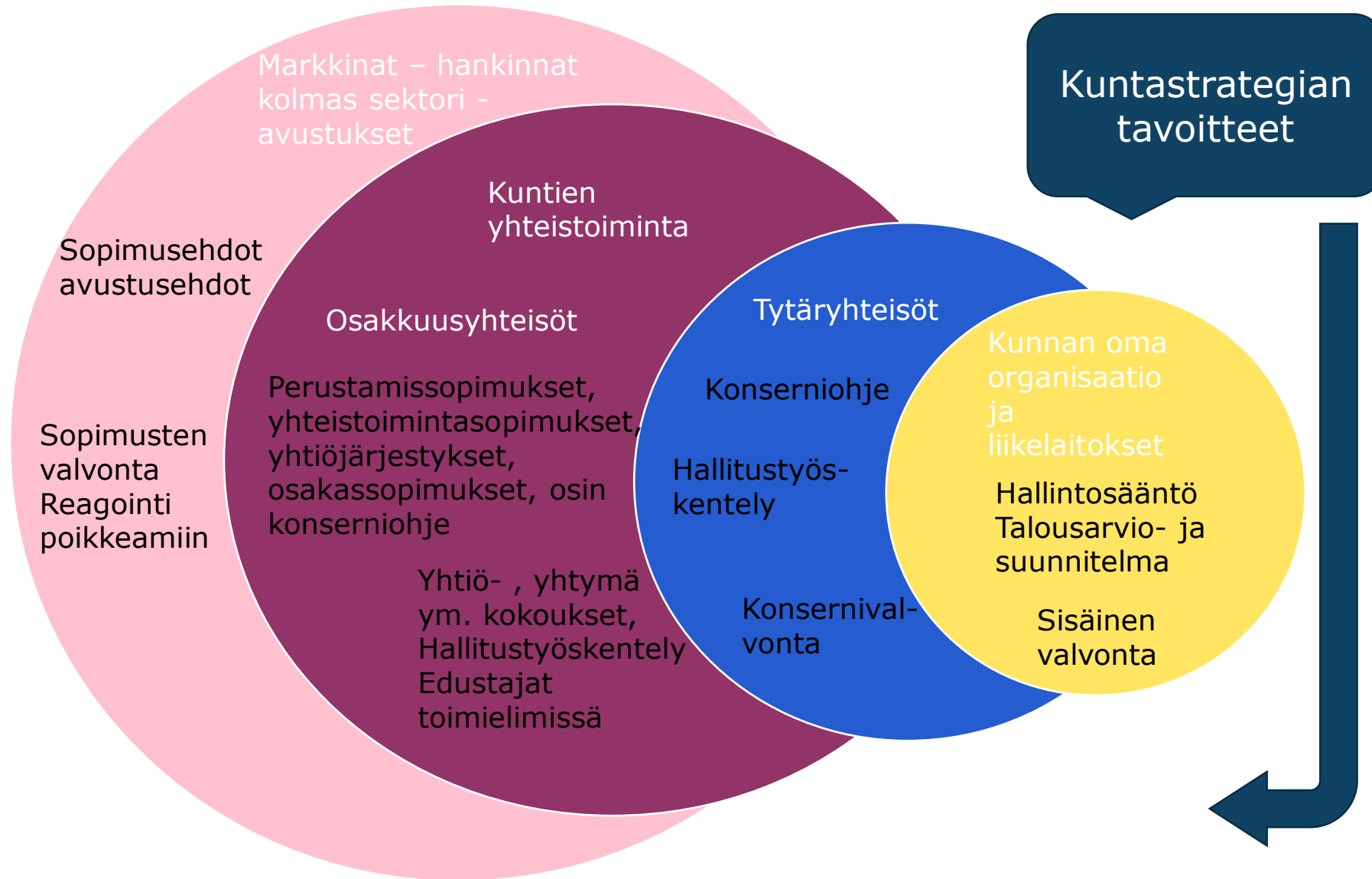
Twitter @JuhaMyllymaki

**Tiedonsaantioikeus
kunnassa ja
kuntakonsernissa.**

Kunnan toiminta ja muut kuin konserniyhteisöt

- **”Kunnan toiminta”** käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi
 - kunnan osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä
 - kunnan muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.
- Kunnan toiminta -käsitteeseen sisältyvät juridisen kuntakonsernin lisäksi
 - yhteisöt, joissa kunta on mukana vähemmistöosuudella
 - erilaiset yhteistoimintaorganisaatiot (kuntayhtymä ja yhteinen toimielin), joissa kunnalla ei ole yksinään määräävää asemaa.
- Kunnan keinot ohjata toimintaa perustuvat mm. perus- tai yhteistoimintasopimukseen tai yhtiöjärjestykseen sekä kunnan edustukseen päätöksentekokoelimesta.

Kunnan toiminta, kuvan lähde Valtiovarainministeriö

**Kuntakonsernissa
on yhdistettävä
kunnassa
sovellettava
julkisuusperiaate
sekä osakeyhtiön
toiminnan tavoite ja
päättöksenteko.**

Julkisuusperiaate hallinnossa

- oikeusperiaate: **hallinto on julkista**
- perustuslain 12.2 §: **viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu**
 - jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta
- ✓ *tiedottaminen* (kuntalain 29 §, julkisuuslain 19 ja 20 §)
- ✓ *kokouksen julkisuus* (kuntalain 57 §)
- ✓ *asiakirjajulkisuus* (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta)

<https://www.kuntaliitto.fi/laki/julkisuus-ja-tietosuoja/kunnan-viranomaisten-toiminnan-julkisuus>

Viranomaisen asiakirja (JL 5.2 §)

Viranomaisen hallussa oleva asiakirja, joka on

- laadittu viranomaisessa
- toimitettu viranomaiselle asian käsittelyä varten tai muuten sen toimialaan tai tehtäviin kuuluvassa asiassa
- laadittu viranomaisen antaman *toimeksiannon* johdosta / annettu *toimeksiantotehtävän* suorittamista varten

Ei viranomaisen asiakirja (JL 5 § 3 mom.)

- asiakirja lähetetty luottamushenkilölle/työntekijälle hänen muun tehtävänsä tai asemansa vuoksi
- Viranhaltijan (työntekijän, toimeksiannosta toimivan) omat muistiinpanot ja luonnokset

Konserniyhtiön näkökulmasta

- Julkisuuslakia ei sovelleta osakeyhtiöissä.
 - Poikkeus julkista tehtävää hoitava yhteisöt.
 - Kunnan hallussa olevat osakeyhtiön asiakirjat ovat lähtökohtaisesti julkisia (*viranomaisen asiakirja*).
 - Myös osa osakeyhtiön tiedoista/asiakirjoista on julkisia.
- Syytä yhtiökohtaisesti arvioida, tulisiko toimia julkisuusmyönteisesti, ellei salassapitointressiä ole.
- Konserniyhjeessä omistaja voi edellyttää julkisuutta osakeyhtiölakia laajemmin.
- Yhtiöjärjestyksessä voidaan määritellä yhtiökohtaisesti tietojen saannin laajuutta laajemmin.

Osakeyhtiön johdon vastuu

- Osakeyhtiön hallituksen jäsenillä on oltava käytössään hallitustyössä tarvittava informaatio.
- Osakeyhtiön hallitus ja johto ei saa julkistaa tietoja, joiden antaminen voi vahingoittaa yhtiötä.
 - Huolehdittava siitä, että hallituksen jäsenet **tiedostavat, mitkä tiedot ovat salassa pidettäviä.**
- Hallituksen jäsen, hallintoneuvoston jäsen ja toimitusjohtaja on vahingonkorvausvastuussa vahingosta jonka hän aiheuttaa tahallisesti tai huolimattomuudesta huolellisuusvelvoitteen vastaisella toiminnalla.
 - OYL 1 luku 8 §: Yhtiön johdon on huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua.
- RL 30:5 § yrityssalaisuuden rikkominen.

Kuntakonsernin näkökulma

- Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa huomioidaan **kuntakonsernin kokonaisuus**.
- Valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.
- Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset mm. tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeudesta (47 §).
- Konserniohje ei kuitenkaan suoraan sido osakeyhtiötä, ellei yhtiö ole tehnyt päätöstä sen noudattaa sitä sisäisenä ohjeena.

Kuntakonsernin näkökulma

- Konserniohjeessa voi olla omistajan tiedonsaantiin liittyviä määräyksiä, jolloin tiedot toimitetaan konsernijohdolle.
 - Tietoja, jotka ovat julkisia.
 - Tietoja, jotka ovat salassa pidettäviä (huomioitava konsernijohdossa).
- Kunnan tytäryhteisön on toimitettava kunnanhallitukselle kuntalain mukaisesti kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot (116 §).
- Konserniohjeessa voidaan määrätä konserniyhtiön johdon yleisestä tiedonantovelvoitteesta omistajalle (tj:n katsaus konserniyhtiön tilanteesta).

Osakkeenomistajan näkökulma

- Kunnassa usein yhteneväinen konserninäkökulman kanssa.
- Osakkeenomistajalla on OYL:n mukaan oikeus saada yhtiön asiakirjoista julkiset tiedot.
 - Tilinpäätökset, osakasluettelo, vastuuhenkilöt, yhtiöjärjestys.
 - Yhtiökokouksen pöytäkirja.
 - Konserniohjeessa laajemmin määriteltyt asiat, jos yhtiö on ohjeen osaltaan hyväksynyt.
 - Osakkeenomistajalla kyselyoikeus yhtiökokouksessa.
- **Kuntaa osakkeenomistajana edustaa kunnassa konsernijohto** eli hallitus, sen jaosto tai hallintosäännössä määrätty toimielin tai viranhaltija.

Tiedonsaantioikeutta määrittävät

- Julkisuuslaki, osakeyhtiölaki yleisesti
- Kuntalaki kunnan luottamushenkilön, konsernijohtoon ja tarkastuslautakunnan osalta
- **Kaupungin konserniohje**
- **Yhtiöjärjestys**
- **Yhtiön johtoon päätökset tietojen antamisesta ja tiedottamisesta.**

Kunnan luottamushenkilön tietojensaantioikeus kuntalain mukaan (83 §)

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada **kunnan viranomaisilta** tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, joita hän toimessaan pitää tarpeellisena, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada **kunnan konsernijohdolta** konsernijohdon hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

- Valtuutetun ja kunnanhallituksen jäsenen tietojensaantioikeus laajempi kuin muiden luottamushenkilöiden (koska lautakunnat ja johtokunnat vastaavat rajatusta tehtäväalueesta)
- Oikeus saada salassa pidettäviä tietoja, **jos tietoja tarvitaan päätöksenteon perusteeksi** toimielimen käsiteltävänä olevassa/ käsiteltäväksi tulevassa asiassa
- **Toimielimellä** oikeus saada alaisestaan toiminnasta myös salassa pidettäviä tietoja, jos ne ovat tarpeellisia tehtävien hoitamisen kannalta
- Konserniohjeessa voidaan luottamushenkilön ja toimielin tiedonsaantioikeutta laajentaa.

Luottamushenkilön roolista

Luottamustoimen hoitamisen lähtökohdista

- Luottamushenkilön tehtävänä on tehdä poliittisia päätöksiä kuntalaisten hyväksi kunnan toimialaan kuuluvissa asioissa
- Luottamushenkilöitä ei ole valittu valtuustoihin ja muihin kunnan toimielimiin laintulkitsijoiksi
- Päätösten valmistelijat, yleensä viranhaltijat, ovat vastuussa siitä, että päätöksenteon pohjana olevat esitykset ovat lainmukaisia ja asiasisällöltään riittävästi valmisteltuja

Kunnassa on erilaisia rooleja

- Toimivaltarajat luottamushenkilöorganisaation sisällä
- Selkeät laissa tai hallintosäännössä määrätyt toimivallat viranhaltijoille ja toimielimille
- Kuntalain selkeät säännökset otto-oikeudesta
- Kuntalain säännökset käyttäytymissäännöstä luottamushenkilölle
- Hallintolain vaatimukset valmistelulle ja päätöksenteolle
- Valtuutetun oikeus tehdä aloite, jos haluaa jotakin edistää

Toimivaltasuhteet

- Valtuusto on kunnan ylin toimielin - se ei kuitenkaan voi puuttua kaikkiin asioihin
 - Valtuutetulla on yleisin ja laajin tiedonsaantioikeus
 - Valtuusto ei voi satunnaisesti puuttua delegoimiinsa toimivaltuuksiin
 - Tiedoksi saadut asiat voidaan palauttaa muttei niistä voida päättää valtuustossa
 - Valtuuston puheenjohtaja ei ole kunnanhallituksen puheenjohtajan esimies
 - Valtuutettu ei ole viranhaltijoiden tai luottamushenkilöiden esimies
 - Kunnan ”puheenjohtajisto” on epävirallinen kokonaisuus

Luottamushenkilön roolista

- Luottamushenkilö on tehtävään vaaleilla valittu tai ryhmän nimeämä henkilö, joka toimielimen jäsenenä päättää asioista, jotka toimielimelle on uskottu
- Toimielimen enemmistön päätös ratkaisee lopputuloksen
- Luottamushenkilö toimii virkavastuulla – sama vastuu kun viranhaltijalla
- Luottamushenkilön toimintaa sääntelee myös hallintolaki sekä kuntalaki ja esim. sen käyttäytymissäännös
 - Luottamushenkilö on osa tiimiä
 - Puheenjohtaja johtaa toimielimen toimintaa
 - Hallituksen pj:llä virkansa puolesta on suora neuvotteluyhteys kunnanjohtajaan – muiden puheenjohtajien rooli on juridisesti epämääräisempi

Puheenjohtajien rooli - ”vierailijana” toisessa toimielimessä

- Hallintosäännön mahdollistama läsnäolo toisessa toimielimessä
- Miksi läsnäoloa tarvitaan?
 - Valtuuston puheenjohtaja hallituksessa: Asioissa, jotka ovat etenemässä valtuustoon, saadaan näkemystä liittyen valtuuston kokouskäsitteeseen
 - Hallituksen edustaja lautakunnassa: Asioissa, jotka ovat menossa hallitukseen, saadaan hallituksen näkemystä liittyen valtuustokäsitteeseen
- Edustajat ovat siellä asemansa perusteella, eivät yksittäisinä luottamushenkilöinä
 - Edustajan ei tulisi johdatella keskustelua, eikä ottaa liiaksi kantaa
 - Rooli on pitää silmällä tulevaa valtuustokäsitteelyä (lisäselvitys, päätöksen täsmällisyys, selkeys, vaihtoehtojen riittävyys tms.)

Viranhaltijan roolista ajatuksia

- Viranhaltija on kunnan ”työrukkanen”
 - Esittelijä on vastuussa asioiden valmistelemista ja kantaa päävastuun siitä, miten asiat päättäjille selvitetään (valmisteluvastuussa)
 - Vastuu ei ole vähäinen!
 - Esittelijä on alansa asiantuntija, pätevyys ja sopivuus on arvioitu kun hänet on tehtävän valittu
- Viranhaltijat valmistelevat päättäjille – ja päättävät asioista, jotka heille on hallintosäännössä uskottupäätettäväksi
 - Viranhaltijalla on esimies, hallitus (sen puheenjohtaja) on kunnanjohtajan esimies
 - Muut esimiessuhteet menevät hallintosäännön mukaan
 - Hallitus edustaa työnantajaa, mutta ei ole ”kaikkien kunnan työntekijöiden” esimies

Luottamushenkilön vastuusta

- Toimessaan virkavastuulla
- Luottamustehtävän ulkopuolella tehty rikos voi vaikuttaa oikeuteen hoitaa luottamustehtävää (KuntaL 86§)
- Säännös luottamushenkilön erottamisesta epäluottamuksen perusteella – ”poliittinen vastuu” (KuntaL 34 §)
- Kaikki luottamushenkilöt ovat saman sääntelyn alaisia
- Luottamushenkilön käyttäytymissäännös (KuntaL 69.2 §) -> vastuu äänestäjille ja vastuu organisaatiolle (omista työtavoista)
- Vastuuta kokonaisuudesta = oman roolin ymmärtäminen ja sisäistäminen ”koneistossa” -> mikä minulle kuuluu ja mikä minulle ei kuulu

Virheellinen menettely luottamustehtävässä

- Rikoslain virkarikoksia koskeva sääntely koskettaa kaikkia luottamushenkilöitä
 - Virkarikoksia ovat (RL 40 luku)
 - Lahjusrikokset (40:1-3)
 - Virkasalaisuuden rikkominen (40:5)
 - Virka-aseman väärinkäyttäminen (40:7-8)
 - Virkavelvollisuuden rikkominen (40:9-10)
- Virkarikokseen voi syyllistyä vain hoitaessaan luottamustehtävää (=”toimessaan”)

Virheellinen menettely luottamustehtävän ulkopuolella

- Jos luottamushenkilö on asetettu syytteeseen
 - Rikoksesta, jonka laatu tai tekotapa osoittaa, ettei hän voi toimia luottamustehtävässään sen edellyttämällä tavalla
- Valtuusto voi oikeudenkäynnin ajaksi pidättää hänet toimestaan
- Jos vaalien jälkeen luottamushenkilö on tuomittu vähintään 6 kk:si vankeuteen, voi valtuusto erottaa hänet

www.kuntaliitto.fi

Luottamushenkilöille koottua tietoa ja koulutusta

Kuntapäättäjä Kommunpolitikern

Päätöksenteon tueksi

**Tiedä
mistä
päättät**

**Maksutonta perustietoa kunnan toiminnasta
Luottamushenkilön rooli ja mahdollisuudet
Hyviä käytäntöjä, keskusteluja
Omien taitojen itsearviointitesti
Eri toimielinten verkkokoulutukset
Ajankohtaisia puheenvuoroja
Kuntakentän tärkeimmät uutiset**

www.kuntaliitto.fi/kuntapaattaja

www.kommunforbundet.fi/kommunpolitikern

Tervetuloa!

Johtaminen ja yhteistyö

Laki ja päätöksenteko

Talous ja elinvoima

Sivistys ja hyvinvointi

Yhdyskunnat ja ympäristö

Sosiaali ja terveys

Oma kunta

Selaa sisältöjä

Tapahtumat

Oma päättäjä

Tietoiskut

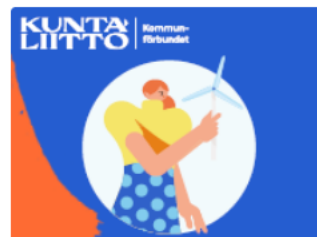

EI ALOITETTU

Kuntapäättäjän viestijänä: viestintä yleisesti

8 min • - FCG - • 07.06.2021

☆☆☆☆☆

EI ALOITETTU

Sosiaalisesti kestävä kunta: Osallisuuden edistäminen kunnan palveluissa

12 min • Kuntaliitto Kommunförbundet • 02.06.2021

★★★★☆ 4 (1)

EI ALOITETTU

Yhteistyötä kehyskuntien verkostossa

14 min • Kuntaliitto Kommunförbundet • 02.06.2021

☆☆☆☆☆

EI ALOITETTU

Brysselistä Strasbourgiin - kuntien luottamushenkilöiden...

45 min • Kuntaliitto Kommunförbundet • 02.06.2021

★★★★★ 5 (1)

EI ALOITETTU

Ennakoarvioinnin ABC

23 min • Kuntaliitto Kommunförbundet • 01.06.2021

★★★★☆ 3 (1)

KESKEN

Luottamushenkilön itsearviointitesti

5 min • Kuntaliitto Kommunförbundet • 28.05.2021

★★★★☆ 4 (3)

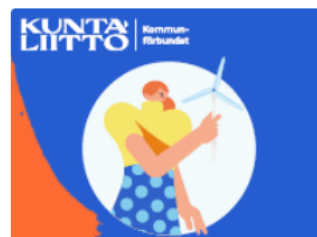

EI ALOITETTU

Kunnan kansainvälinen yhteistyö -esite

10 min • Kuntaliitto Kommunförbundet • 28.05.2021

☆☆☆☆☆

EI ALOITETTU

Luottamushenkilön eettiset periaatteet

10 min • Kuntaliitto Kommunförbundet • 27.05.2021

★★★★☆ 2 (1)

EI ALOITETTU

Ammattina luottamushenkilö: työympäristönä muuttuva...

15 min • Kuntaliitto Kommunförbundet • 27.05.2021

★★★★☆ 3 (1)

EI ALOITETTU

Keinoja kuntalaisten ja luottamushenkilöiden vuoropuheluun

5 min • Kuntaliitto Kommunförbundet • 27.05.2021

☆☆☆☆☆

EI ALOITETTU

Luottamushenkilön asema, tehtävät ja velvollisuudet

15 min • - FCG - • 28.06.2021

★★★★☆ 4.5 (4)

EI ALOITETTU

Kuntalaisten osallistumisen muodot

7 min • - FCG - • 24.06.2021

☆☆☆☆☆

Kiitos!

Lounastauko klo 12-13

Pienryhmäkeskustelut jatkuvat Zoomissa klo 13
(erillinen linkki kokouskutsussa)

www.kuntaliitto.fi

FCG

KUNTA
LIITTO

KESTÄVÄ
KAUPUNKI

USO

Uuden sukupolven
organisaatiot